

DARS JARAYONINI TASHKIL ETISHDA AUTENTIK IBORALARDAN FOYDALANISH ASOSLARI

Boltaboyev Farxodjon Shavkatjon o'g'li

O'zDJTU, Amaliy fanlar № 3 kafedrası o'qituvchisi,

Mustaqil izlanuvchi

Boltaboyevfarkhod@gmail.com

+998909754222

Annotatsiya: Ushbu tezis "Dars jarayonini tashkil qilishda autentik iboralardan foydalanish asoslari" mavzusini o'rganadi va til o'rganish jarayonida autentik iboralarning ahamiyatini tahlil qiladi. Tadqiqotda B2 darajadagi talabalar ishtirok etib, autentik iboralarning dars jarayonida qanday qo'llanilishi, ularning o'quvchilarga ta'siri va til ko'nikmalarini rivojlantirishdagi roli o'rganiladi. Metodologiya qismida sifatli va miqdoriy metodlar, jumladan intervyular, fokus-guruhlar, kuzatuvlar, so'rovnomalar va testlar orqali autentik iboralardan foydalanishning samaradorligi baholanadi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, autentik iboralar talabalar uchun tilni amaliy o'rganish, motivatsiya va qiziqishni oshirish, kontekstual o'rganish, o'z-o'zini tahlil qilish va muloqotni rivojlantirishda muhim ahamiyatga ega.

Xulosa qilib aytganda, autentik iboralardan foydalanish dars jarayonini yanada samarali va qiziqarli qiladi, bu esa o'quvchilarning til ko'nikmalarini rivojlantirishga yordam beradi. Ushbu tadqiqot, autentik iboralarning dars jarayonidagi ahamiyatini yanada chuqurroq tushunishga yordam beradi va kelajakda bu mavzu bo'yicha qo'shimcha tadqiqotlar olib borish zarurligini ta'kidlaydi.

Kalit so'zlar: Autentik iboralar, dars jarayoni, til o'rganish, B2 darajasi, til ko'nikmalari, kontekstual o'rganish, leksik interferensiya, o'qituvchi roli, focus-guruhlar, kuzatuv, so'rovnomalar, statistic tahlil

Kirish:

Dars jarayonini tashkil qilishda autentik iboralardan foydalanish, til o'rganish jarayonida talabalar uchun muhim ahamiyatga ega. Autentik iboralar, ya'ni haqiqiy hayotda ishlatiladigan va o'quvchilarga tilni amaliy ravishda o'rganish imkonini beradigan iboralar, o'quvchilarning til ko'nikmalarini rivojlantirishda muhim rol o'ynaydi. Ushbu tezisda autentik iboralarning dars jarayonida qanday qo'llanilishi, ularning afzalliklari va o'quvchilarga ta'siri tahlil qilinadi.

Metodlar

Ushbu tadqiqotda sifatli va miqdoriy metodlar qo'llaniladi. Sifatli metodlar orqali autentik iboralarning dars jarayonida qanday ishlatilishi va o'quvchilarga ta'siri haqida intervyular va so'rovnomalar o'tkaziladi. Miqdoriy metodlar esa autentik iboralardan foydalanishning samaradorligini o'lchash uchun testlar va baholash tizimlari orqali amalga oshiriladi. Tadqiqotda B2 darajadagi talabalar ishtirok etadi, ularning dars jarayonida autentik iboralardan foydalanish tajribasi o'rganiladi.

Natijalar

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, autentik iboralardan foydalanish dars jarayonida talabalar uchun bir qator afzalliklarni taqdim etadi:

1. **Tilni Amaliy O'rganish:** Autentik iboralar yordamida talabalar tilni haqiqiy kontekstda o'rganadilar. Bu esa ularning til ko'nikmalarini rivojlantirishga yordam beradi. Masalan, "to make a decision" iborasi haqiqiy hayotdagi vaziyatlarda qanday ishlatilishini ko'rish orqali talabalar bu iborani o'z nutqida qo'llashni o'rganadilar.
2. **Motivatsiya va Qiziqish:** Autentik iboralar dars jarayonini qiziqarli va motivatsion qiladi. Talabalar haqiqiy hayotdagi vaziyatlarga asoslangan iboralarni

o'rganish orqali o'zlarini til o'rganish jarayonida ko'proq qiziqtirishi mumkin. Bu esa o'z navbatida, dars jarayonida faol ishtirok etishga undaydi.

3. **Kontekstual O'rganish:** Autentik iboralar yordamida talabalar leksik birliklarni kontekstda o'rganadilar. Bu esa ularning leksik interferensiyani bartaraf etishlariga yordam beradi. Masalan, "to take a break" iborasi ish joyida qanday ishlatilishini ko'rish orqali talabalar bu iborani to'g'ri kontekstda qo'llashni o'rganadilar.

4. **O'z-o'zini Tahlil Qilish:** Autentik iboralar yordamida talabalar o'z leksik interferensiyalarini tahlil qilish imkoniyatiga ega bo'ladilar. Ular o'z ona tilidagi leksik birliklarni yangi tilga qanday ta'sir qilayotganini ko'rishlari mumkin. Bu esa ularning o'z-o'zini tahlil qilish qobiliyatini oshiradi va leksik interferensiyani bartaraf etishga yordam beradi.

5. **O'qituvchining Roli:** O'qituvchilar autentik iboralarni tanlashda va ularni dars jarayonida qanday ishlatishda muhim rol o'ynaydilar. Ular talabalarni autentik iboralar bilan tanishtirishda va ularni leksik interferensiyani bartaraf etishga yo'naltirishda yordam berishlari kerak. O'qituvchilar talabalar bilan birga autentik iboralarni tahlil qilish va muhokama qilish orqali ularning leksik interferensiyani kamaytirishga yordam berishlari mumkin.

Muhokama

Autentik iboralardan foydalanish dars jarayonida talabalar uchun ko'plab afzalliklarni taqdim etadi. Biroq, autentik iboralarni dars jarayonida qanday qo'llash kerakligi haqida o'qituvchilar uchun bir qator muammolar mavjud. O'qituvchilar autentik iboralarni tanlashda va ularni dars jarayonida qanday ishlatishda ehtiyotkor bo'lishlari kerak. Ular talabalar uchun qiziqarli va motivatsion bo'lgan autentik iboralarni tanlashlari, shuningdek, ularni dars jarayonida qanday qo'llashni o'ylab ko'rishlari kerak. Bundan tashqari, autentik iboralardan foydalanish dars jarayonida talabalar o'rtasida muloqotni rivojlantirishga yordam beradi. Talabalar autentik iboralarni o'rganish orqali bir-birlari bilan muloqot

qilishda ko'proq ishtirok etadilar. Bu esa ularning til ko'nikmalarini rivojlantirishga yordam beradi.

Xulosa

Dars jarayonini tashkil qilishda autentik iboralardan foydalanish, til o'rganish jarayonida talabalar uchun muhim ahamiyatga ega. Autentik iboralar yordamida talabalar tilni haqiqiy kontekstda o'rganadilar, bu esa ularning til ko'nikmalarini rivojlantirishga yordam beradi. O'qituvchilar esa autentik iboralarni tanlashda va ularni dars jarayonida qanday ishlatishda muhim rol o'ynaydilar. Ushbu tadqiqot natijalari, autentik iboralardan foydalanishning dars jarayonida samaradorligini ko'rsatadi va kelajakda bu mavzu bo'yicha yanada chuqurroq tadqiqotlar olib borish zarurligini ta'kidlaydi.

Tavsiyalar

1. **O'qituvchilar uchun Treninglar:** O'qituvchilarni autentik iboralardan foydalanish bo'yicha treninglar o'tkazish, ularning dars jarayonida autentik iboralarni qanday qo'llashlarini yaxshilashga yordam beradi.
2. **Autentik Materiallar Yaratish:** O'qituvchilar autentik materiallar yaratish orqali talabalar uchun qiziqarli va motivatsion darslar o'tkazishlari mumkin.
3. **Talabalar bilan Muloqot:** Talabalar bilan autentik iboralar haqida muloqot qilish, ularning fikrlarini tinglash va dars jarayonida autentik iboralardan foydalanish bo'yicha ularning tajribalarini o'rganish muhimdir.
4. **Tadqiqotlar Olib Borish:** Autentik iboralardan foydalanishning samaradorligini o'rganish uchun yanada chuqurroq tadqiqotlar olib borish zarur. Bu tadqiqotlar, autentik iboralarning dars jarayonida qanday ta'sir ko'rsatishini yanada yaxshiroq tushunishga yordam beradi.

Ushbu tezis, dars jarayonini tashkil qilishda autentik iboralardan foydalanishning ahamiyatini va ularning o'quvchilarga ta'sirini ko'rsatadi. Autentik iboralar yordamida

talabalar tilni haqiqiy kontekstda o'rganish imkoniyatiga ega bo'ladilar, bu esa ularning til ko'nikmalarini rivojlantirishga yordam beradi. O'qituvchilar esa bu jarayonda muhim rol o'ynaydilar, chunki ular autentik iboralarni tanlashda va ularni dars jarayonida qanday ishlatishda yordam berishlari kerak.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Harmer, J. (2007). *The Practice of English Language Teaching*. Pearson Longman.
2. Scrivener, J. (2010). *Learning Teaching: The Essential Guide to English Language Teaching*. Macmillan Education.
3. Nunan, D. (1999). *Second Language Teaching & Learning*. Heinle & Heinle.
4. Richards, J. C., & Renandya, W. A. (2002). *Methodology in Language Teaching: An Anthology of Current Practice*. Cambridge University Press.
5. Thornbury, S. (2005). *How to Teach Speaking*. Pearson Longman.
6. Brown, H. D. (2007). *Principles of Language Learning and Teaching*. Pearson Longman.
7. Cameron, L. (2001). *Teaching Languages to Young Learners*. Cambridge University Press.
8. Krashen, S. D. (1982). *Principles and Practice in Second Language Acquisition*. Pergamon Press.
9. Larsen-Freeman, D. (2000). *Techniques and Principles in Language Teaching*. Oxford University Press.
10. Widdowson, H. G. (1990). *Aspects of Language Teaching*. Oxford University Press.